

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
Ára évi negyvedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál keseltetik.
A „Közlekedési” cikkek sora után 15 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czimsendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Közlöny, nov. 10.

(D) Megigértük volt szólan arról, hogy mi a népfelszabadulás ténye után a collegialis kormányzást miért nem látjuk czélra vezetőknek a belső ügyvitel viszonyaiban is.

Nem tudjuk, hogy a „P. Hirnök” és pártja minő programmal van a municipiumok hatáskörére nézve most, miután az alkotmány sánczai közé a nép is bejött; nem tudjuk, ha valjon kész-e a kormánybatalmat azon hánynakó közvéleményre bízni, mely a municipiumok tömegéből fejlődik ki, s így helyreállítani a megyei omnipotenciát, a mely még régi factorával a nemességgel is kezdett volt alkalmatlanná és lázassá válni.

Vagy talán a „P. Hirnök” oly nagy censust akar a megyei képviselőre vetni, mely a követválasztások censusát sokkal felülmúlja, és így csak az értelmiséget vonni a megyék zöld asztala köré.

Ez esetben a merő municipalis rendszernek volna értelme, amde nagy census által éppen a nép volna kizárva a saját közvetlen megyei ügyeire való befolyástól; s miután nálunk a nemzetiségi kérdések leginkább a megyei élet által kiegyenlíthetők, s midőn a vagyonos osztály leginkább magyarokból áll, ha tulviszik a megyei censust, éppen a nem magyar nemzetiségek lesznek kizárva, meg rövidítve s ezáltal folytonos izgatásoknak kitéve.

Igen bajos tehát a megyei censust igen nagyra emelni; a legkedvezőbb esetben az érdekek cathoraiát állíthatni fel ott, a mint a gróf Nádasdy-féle octroyált erdélyi bizottmányoknál történt.

De e rendszer a megyei erőt annyira enerválja, hogy az teljesen képtelen azon ellenállásra, mely által egy nem felelős kormány tulhágásait korlátozhatná, és így a megyei jog árnyától meg nem riadhatva, a bureaucraticus rendszer természetesen fog kifejlődni, a mint ennek már élőpéldáit láthatjuk a dicasterialis tetteles kormányzásnál.

Már többször elmondottuk, hogy a dicasterialis kormányzást csak az erős megye, annak választási és ítélő bírói joga, az erős országgyűlés, s annak szintén választási és ítélőbírói joga biztosíthatja.

Ha a megyei tisztviselőket a megye választja s leteheti, ha a kardinális hivatalokat az országgyűlés választja s leteheti, s a hűden tanácsosokat halálra is ítélheti, ebben látjuk az alkotmány garanciáját.

Amde a törvénykezés oda fejtett, hogy a törvényhozó gyűlések többé nem gyakorolhatnak bírói hatalmat; hol van tehát a garancia a választott tisztviselők visszaélései ellen?

Látjuk azt is, hogy minden megyei jog alkalmasszerint egy hatalomszóra megsemmisítettik, a tisztviselők s bírók a dicasterialis kormány által, annak felelőssége nélkül nevezetnek ki; megyegyűlések nem hivatnak össze, s im ott vagyunk a bureaucraticánál, melytől minden szabadságra törekvő állam éppen menekülni akar.

Ha pedig a megyei képviselőt körét kiterjesztjük, kis censussal nagy tömegeket hívunk össze, hogy az állam ügyeit intézzék, egyszerre ott állunk a suffrage universelnél.

A nélkül, hogy hosszabb fejtegetésbe bocsátkoznunk, könnyen beláthatni, hogy az államéletet a megyei mindenhatóságából eredményeztetni többé nem lehet; és hogy a megyei jogot vissza kell terelni az ő természetes határai közé a helyhatósági jogkör gyakorlásába.

Mi szeretjük a megyei rendszert, nem kívánjuk a merev centralisatiót, látjuk, hogy az alkotmányos államok mind a megyei rendszer

felé törekszenek annyiban, a mennyiben ez a ministeri felelősség fogalmával kiegyeztetethető.

Ily szervezést kívánánk mi a hazának, sőt ilyent az egész birodalomnak, a mialtal az megmenekednék a költséges bureaucraticától, a népek az önkormányzás igen szép jogait bírhatnák, s e mellett a kormány is elég erős lenne a rend és polgári fegyelem fentartására.

Sokszor állítá a „P. Hirnök”, hogy a megyei rendszer a ministeri rendszerrel kiegyenlíthetetlen. Ebben neki igaza van, ha a rendszer elméletét veszi.

Mert a valódi megye-rendszer értelme az, hogy az egész állam ügyvitele a megyei életből fejlődjék ki, tehát alulról kormányozzák. A megye választja a megyei tisztviselőket és törvényeseket, ő választja az országgyűlés tagjait, ő ad azoknak utasítást, s ennek irányában választja az országgyűlés a főbb hivatalnokokat, a kik tartoznak a megyei utasításból kifolyó országgyűlés közvéleménye szerint kormányozni. Ez a megye-rendszer elméletének lenyege.

Ellenben a felelősministeri rendszer maga nevezi ki a tisztviselőket és bírókat, ő alkotja a legmagasabb hivatalokat, ő kezdeményezi a reformokat törvény-projectumokkal; és felelős csak az országgyűlésnek.

Igy a megye a ministerialis rendszernek kénytelen lenne feladni a választás jogát; amde ezért cserében erősebb garanciát kap a ministeri felelősségen, mert a megyegyűlések a bírói s tisztviselői visszaélések ellen folyamodhatnak a ministeriumhoz, s ha ott elégtételt nem kapnak, folyamodhatnak az országgyűléshez, melynek teljes joga van a ministereket felelősség alávonni, s ha magokat nem igazolják, állásukból lebuktatni.

Igy tehát a megyei rendszer a ministeri rendszerrel nem kiegyeztetethető, de kiegyeztethető maga a megyei élet.

A megyei élet hatáskörét lehet törvény által épp úgy körvonalozni, mint a tartományi hatáskört. Például az osztrák császárságban a szűkebb reichsrath, mint az örökös tartományok közös országgyűlése mellett ott áll az egyes tartományok gyűlése körülírt hatáskörrel, a mely a közös gyűlés hatáskörébe nem esap át; éppen így el lehet különíteni az egyes tartományok megyéinek hatáskörét a tartományi gyűlés hatáskörétől; mert hisz minden egyes megyeterületnek elég keblitígye van, a melyet elintézzzen a nélkül, hogy az ország ügyeivel vesződjék, a mely utóbbira egyedül az országgyűlés lehet illetékes, a mely magában a magasabb politikában jártas képességeket összpontosítja.

Midőn a megyei hatáskör helyes törvényekkel van körülírva, ez természetesen meghatározza a ministeriumnak ezen megyei jog irányában tartozását is, s annak meg nem sértése a ministeri felelősség körébe tartozik.

S valamint a megye fogalma megfér az ország fogalmán belül, így a megyei jog is megfér az ország jogán, s a megyei ügyvitel az ország ügyvitelén belül.

És mi azt hisszük, sokkal kompetensebb az ország ügyeinek vitelére az ország képviselői és felelősministerium, mint a megyék képviselői s ebből kifolyt korlátnoka, a mely már nevével fogva is csak arra van hivatva, hogy az uralkodói teljhatalmat a nép nevében korlátozza, míg a felelős ministerium sokkal nemesebb hivatással bír, ezen rendszerrel nem teszi fel a törvény már a principio, hogy a monarchat korlátozni kell, hanem itt az uralkodó a közvélemény emberei által kormányoztatja országát s vezeti a jólét és előhaladás útján.

A megyei rendszer és ministeri felelősségi rendszer különböznek tehát, s ezt mi nem tagadjuk; de állítjuk, hogy a ministeri rendszer mellett lehet igen szép hatáskörű megyei élet; míg a megyei rendszerből most, miután minden ember egyenjogu lett, csakis egy teljhatalmu bureaucratica nőheti ki magát, minthogy a megyei életnek többé nemcsak a politikai életre illetőleg kifejtett nemesség lett a tényezője, hanem igen az egész tömeg, a melyre, hogy a kormány és bureaucratica minő befolyást gyakorolhat, azt láthatjuk Napoleon államcsinijából, s láthatjuk naponta a suffrage universel minden következményeiből.

Berlin, nov. 6.

Az orosz czár franciaországi utjából visszatérve, e hó 2-án Potsdám porosz városba érkezett. Innen — meglátogatva a színházat s elfogadva a királyi vadászatra való meghívást — e hó 3-án Berlin porosz fővárosba utazott. Este Constantin orosz, a veimári nagyherceg és királyi család kíséretében a fényes Victoria színházat nézte meg.

E magas vendég tiszteletére az itteni lapok szerint többrendbeli katonai és polgári előléptetések történtek.

A lietzingeni vadászatról folyó hó 5-kére ismét Berlinbe jöve, délután 7 1/2 órakor, a porosz királyi családtól a frankfurti indóházig kíséretével, székfáraosa felé utazott.

A porosz lapokat többek között a mult hó végén Bécsben aláírt szerződés, s a nyereség feletti öröm foglalkoztatják. A belga „Independance” pedig mindezekre keseredett szívvél írja, hogy Németország e békekötés által 135 milliónyi területnek s mindenek felett egy millió embernek jutott birtokába.

Ugyancsak említett lap nov. 4-ki száma a turini hangulatot izgatott és élénknek festi (Veleceze iránt). Mondja, hogy a turini velecezei comité censervativebb tagjai is minden áron azon vannak, hogy az udinei zavarvargásokat elősegítsék; szóval a tevékenység terére lépjenek. Többek között írja nevezett lap, hogy e czélra már adakozások is kezdetek. Míg a magasabb régiokban a dolgok így mennek, az alatt a berlini népfelgyűlés, részint Juliano Donnato baletjei, részint Grégi francia tanár gyilkosságainak elítéltetése vonja magára.

Az előbbi, mint mondják, egyik lábát néhány évvel ezelőtt bikaviadal következtében vesztette el. Talán az életkérdés kényszerítette művészetre, elég hogy azóta úgy begyakorolta a baletet, hogy ma már egy lábbal is jobban ugrándozik, mint a berlini opera-színház 2 lábu balettei. Az utóbbi ápril hó 19-kén meggyilkolva találtatott a Spree partján. A tettesek nyomába csak május hóban akadtak. Az ítélet oct. 26-án mondatott ki a bűnösökre.

Mint a berlini hivatalos lap mondja: a gyilkolás főindoka pénz volt, s a gyilkosok alsóbb néposztályból valók. Köztük van egy anya értőru gyermekével s egy 25 éves varrónő.

Ez eseményben mindezek felett meglepő, hogy a gyilkot az anya adja biztatólag gyermeke kezébe. S a véres tett után minden zavar nélkül, sőt örömmel nyújt kezét a hulla bepakolására s eltakarítására. A bűnösök nev szerint: Grothe Lajos szabó, özvegy Quinchéné mosóné és Fischer M. varrónő, mult hó 26-án halálra ítéltettek. S mindezek a systematica civilisatio fényes eredményei! *)

Kőrösi.

Gazdászat.

(Tápanyagok viszonya egymáshoz.)

Közeledvén a téllel a marhák leköltésének, istállózásának ideje, az okos előrelátó gazda kezd készíteni takarmányozási tervét. Számbeveszi készletét, s a netalán hiányzóknak idejében s lehető olcsó ároni beszerzéséről gondoskodik.

E műtét el nem mellőzhető ez évben sem, midőn a látszólag nagy takarmány természetén igaz értékét szerfelett csökkentett annak minősége, s egy székér idei iszapos, esőverte szén a világért sem egy táp értékű, egy székér.

*) Hazafias köszönettel vesszük minél gyakoribb leveleit.

Szerk.

kér kedvező száraz időben termelt s betakaríthatott szénával.

Midőn ezt felgondolva hiszem, hogy az idén is sok gazdátársam lesz kénytelen póttakarmányhoz nyulni szénája mellett, nem vélek felesleges dolgot tenni, ha a legfontosb tápanyagoknak, gabonának s olajpogácsának egymáshoz viszonyos tápértékét röviden előadva Stöckhardt s mások nyomán, illető tápértékek arányában méltányos árukat is elősorolom; elősegítendő, hogy ez anyagok közül gazdátársam öntudatosan válasszhassa azt, mely körülményei közt legolcsóbban kapható.

Az olajpogácsa nálunk főként lenmag- s repezepogácsa, a kender- s gomborkapogácsa kicsi mértékben jöven elő.

Tápértékre nézve az egyenlő százalék zsír- vagy is olajtartalmu repeze- s lenmagpogácsa közt alig van egy kevés, a lenmagpogácsának javára mutatkozó különbség; a mint azonban az olajszázalék nő, úgy nő a pogácsák tápértéke is, különösen a hizlalásnál, hol az olaj zsírt, fagyut termel.

A lenmagpogácsa edesebb levén a repezénél, ezt szívesebben megesszük háziállataink, s a sertés s ló csaknem kizárólag csak is ezt eszi, míg a kérődző állatot, szarvasmarhát s juhot a repezepogácsa etetésre is könnyen rá lehet szoktatni.

Az árak arányosítására a legszokottabb abrakot a zabot vesszük fel alapul.

Minután pedig a zab, árpa, tengeri s olajpogácsa tápértékre terimileg véve fel, következő számok arányában van egymáshoz:

Zab 9, árpa 8, tengeri 6, olajpogácsa 16 t. i. 9 véka, zabbal tápértékre nézve egy értékű 8 véka árpa, 6 véka tengeri és 16 véka olajpogácsa, ha 1 véka, mely egy tápértékű 144 font szénával zab árát 50 krra teszszük, 1 véka árpa ér 48 krt o. b., 1 véka tengeri 75 krt és 1 véka olajpogácsa 28 krt, s ez is csak ha törve kapja az ember, különben még azzal is sok baj van. Ha egy nagy véka zab 40 krt, akkor az árpa 45 krt, a tengeri 60 krt, s a t/rt olajpogácsa 22 1/2 krt ér.

Ha pedig a sulyra tekintünk, mi a hazaszállításnál fontos, 1 véka zab körülbelül 24 font, 21 font, 40 fontos tengeriből 16 font és 33 fontos olajpogácsából 43 font. Legkevesebb teherrel tehát legtöbb tápértéket szállítunk el a tengeriben, s ha az ár arányban van, ez legjobban kifizeti magát.

Ha gazdátársaim ezen arányszámokra figyelnek, könnyen kiválaszthatják, mikor melyiket használják az említett póttápszerek közül, ha azokat saját gazdaságukon kívül kell keresniük, s még csak annyit említek meg, hogy a gabuanemeket a kérődző állatoknak darálva polyva törek, szecska, különösen kór szecskaival egybefűlesztve szoktam adni, mint szinte az olajpogácsa lisztet is, sőt a szemnek a sertések s lovak számára megdarálása is bőven kifizeti magát.

Tisza László.

Sajtóhíra. Lapunk 130-dik számában a Victoria egylet nagy gyűléséről közreadott jelentésben az alapítási költségek hibáson 58,000 forintra vannak téve, „5,800” forint helyett.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

H.-Szt.-Márton, nov. 2.

T. szerkesztő ur! A balavásári — tudtomra — e hazában legelső falusi terménytárlat eredményéről sietek tudósításomat megtenni.

E kiállítás, melyet a n.-kendi olv.-egylet első kísérletül, s csak is e kis körtü vidék gazdáinak részvételére tervezett, ez értelemben — ha fényesen nem is — de kielégítőnek mondható, főleg a jelenben, midőn a gazdaember minden természetmennyére sirva kell hogy tekintsen.

Volt ugyanis 332 czikk kiállítva, melyekből az egylet részére ajánlottak elárvereztetvén, bejött 43 ft. o. é., mely egyezsersmind tiszta jövedelem is, hazafiaság fedezvén a rendezési költségeket.

Kiemelést érdemel a gyümölcs osztály, mely a fajok kitűnő jelessége és sokfélesége által kitűnőleg volt képviselve, kedvező tanúságot tévén vidékünk gyümölcsészetéről; s bár a többi osztályok is el voltak látva, legyen itt csak is a gabonanemek minősége megemlítve.

Az idei — csak is rendesen tisztított — gabonanemek sulya, egy erdélyi kis vékát

értve, következésképp találtatott: búzáé 30—33, rozsé 28—29, zabé 20—21, árpaé 24—26 font.

Látogatókban sem volt hiány, mert a vidék értelmisége összesereglett, s a kiállított tárgyak bőséget nyújtottak tapasztalatok, eszmecsere, kölcsönös kielégülésre. A népből kivált látogatók pedig, a rendezők részéről kiváló figyelemmel fogadtatván, mindenre szíves felvilágosítást nyertek.

Az október 30-án megtörtént bírálatok folytatás jutalmat nyertek:

I. Dícsérő oklevelet: kelementelki báró Henter József, kis-görgényi Dézsi Károly, fejedéyházi gróf Haller Ferencz gyümölcsöskért; Andrási István búzáért, erdő-szt.-györgyi Zeyk János veteménymagvakért, balavásári Zöld Antal takarmány repáért, sztemeteri Spenker Ferencz nyug. őrnagy 1862. pipé boráért, k.-szt.-mártoni Ujvárosi Lajosné gyümölcs befűtőért, gagy Zöld Ádámé házi-czárnaért, czikmántori Zeyk Sándorné gyapjuszövetért, n.-kendi Sipos Julia többnemű női műipari czikkért, sztemeteri Osváth László vesztő kossarokért, kis-szöllősi luth. lelkész Schmidt Károly 853. évi szilvapálinkáért, balavásári Zöld Antalné háziszövetért.

II. Elismerő okleveleket: havadi Mihály Sándor búzáért, k.-szt.-mártoni Ujvárosi Lajos, vajói Filip Sándor, erdő-szt.-györgyi Zeyk János gyümölcsöskért, czikmántori Zeyk Sándor 862. évi boráért, czikmántori Pekri Dézse hitvélyes veteménymagokért, havadi lelkész Wass István kerti veteményért, k.-szt.-mártoni Ujvárosi Lajosné idei búzáért, sztemeteri Zeyk Sándorné sajátkezeléssel font takarékos zabosáért, Csatlós Vaszília sajátkezeléssel szánjáért.

Nem tehetem, hogy fájdalommal fel ne említem, miként a balavásári kiállításon éppen a balavásári — régóta jó hírnévű — bor nem volt képviselve, jellehet helybeli birtokos és nyug. kapitány C. L., ki e nemből jeles pinczéssel bir, mutatványok küldésére különösen is fel volt kérés, de...hasztalan!

Végül megjegyzem, hogy a kiállítást október 30-án az egyet javára tartott, s a szakadó eső dacára 28 ft 50 kr bevételt eredményezett ténylestől fejezte be, és pedig alkalmas helyiség tekintetéből a szomszéd N.-Kendén Téglási ur vendégszerető házában, ki nem csak egymaga, de családjának külön minden tagja egytől-kettőt hozott ajándékait, ajándékokkal tetézik. Áldja meg érte mindnyájukat a jó Isten. Elismerést kell még szavaznunk Zöld Antal urnak is, ki a kiállításnak nem csak helyiséget engedett, de faluhelyen az ezzel kapcsolatos költségeket is igazi magyarszívességgel fedezte.

Andrási István.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Szerdán tartá a városház nagy termében tartatni szokott tudományos felolvasáson Zilahy Imre szép tehetségtű író a szláv költészetéről írt, és műfordítási mutatványokkal érdekesített tanulmányát, párhuzamba hozva a magyar népköltéssel, kiemelve ennek létező előnyeit maga felett. A felolvasáson szép számu közönség volt jelen mind végig érdekel hallgatva a különösen szép nyelvezettel irt munkát. E tehetségű fiatal írónk úgy látszik hangya szorgalommal igyekszik, hogy fájdalom korán elhunyt tehetségű bátyja nyomdokait kövesse. Nemzeti nyelvünk és irodalmunk gyarapítására eddig tett és ezután teendő fáradozásaiért szívünkkel öhajjuk: éljen!

— Megint egy érdekes eljegyzésről értesíthetjük olvasóinkat. Zabolai gróf Mikes Miklós f. hó 5-én jegyezte el kásonyi báró Bornemisza Janka kisasszonyt. Emberi számítások szerint a legtöbb boldogságot ígérő frigyek egyike; legyen rajta istennek áldása.

— Brüsszelből írják, hogy ott híre jár, miszerint Clarendon lord ajánlotta volna az osztrák kormánynak Mensdorff-Pouilly gróf kinevezését.

— A „Morn. P.” párisi levelezője oly államférfiúnak tünteti fel Mensdorffot, a ki hajlandó Francia- és Olaszországba közeledni. E szerint Austria elismerné az olasz királyságot, s Magyarországnak mindent engedne, csak feltétlen függetlenséget nem.

— „Magyarország és a reichsrath.” Ezen cím alatt közli a bécsi „Presse” egy állítólagos „nyitrai földbirtokos” cikkét, mely örömet nyilváníti a fölött, hogy a kormány a magyar országgyűlést a szűkebb reichsrathal egyenjogúvá akarja tenni, s öhajítja a februári alkotmány elfogadását Magyarországról. S mit mond ehhez a híres centralista „Presse”? Nyakába borul a „nyitrai földbirtokos”-nak? A világrét sem. Ő a „nyitrai földbirtokos” öhajját nagyon is „szerény”-nek, egyszerűnek pedig olyannak tartja, mely nem számolhat támogatására; s a maga részéről azt öhajítja, vajha „a magyar országgyűlés, ha ugyan közös tárgyak elintézésére elfogad egy közös parlamentet, a legáltalános magyar pártok részéről, az októberi diploma határain túl igényelt jogok kárpótlását a közös szabadság megerősítésében s szélesítésében keresné.” Azaz: a „Presse”-nek szabadabb alkotmány kell, mint a februári, a mely a „nyitrai földbirtokos” beérné; s a „Presse” a szabadabb alkotmányhoz Magyarországnak alkotmánya fejében akarja hozzá jutni. Naiv nyilatkozat oly lapról, mely eddig mind csak azt papolta, hogy a februári alkotmány tökéletesebb a magyarnál. M. S.

— (Gyűjtés Erdély számára.) A „Wiener-

Abendpost” jelenti: A súlyos esetek, melyek a múlt év folytán Erdélyt érték, a cs. kir. államminisztériumot arra indíták, hogy a legnyomósabb ügyek elintézésére az államminisztérium alatt álló minden királyság- s országban általános gyűjtést rendeljen el. Tekintve véve a szorongatást, melybe a nagy fejedelemség lakossága a tartós pusztító árvíz, valamint az ismételt jégverések által jutott, melyek részben a legfontosabb termelési ágakban tönkre tették az aratást, a gyűjtések öröndetes eredménye annál biztosabban várható, miután az inségen az ország saját eszközei által, azok legáltalános igénybevétele dacára, fájdalom, nem lehet kielégítő módon segíteni. Az Alsó-Austriában kezdendő gyűjtést illetően a cs. kir. helytartóságtól külön felhívás várható.

— A pengő pénzről szóló bankjegyekre nézve a bécsi bank igazgatósága közölni kezdi, hogy tulajdonosaik vagy tartogatóik annál sürgetőbben megkerestetnek, hogy beváltásuk iránt a bécsi bankigazgatósághoz fordulni siessenek, mivel a bank tekintettel a már kiadott törvényes hirdetésekre, 1867. január elsőől fogva nem köteles többé azon bankjegyeket beváltani vagy becserelni.

— Bibornok primás ő eminenciájának 80-dik évi születésnapját minden szentek napján, nagy ünnepélyvel tartották meg Esztergomban. Az egész város ünnepet ült, s Magyarország főpástorának nem csak az egyházi rendek, hanem világiak részéről is többen megvitték öszinte üdvözlőit. Az előbbiektől kiemelendő azon látogatás, melyet ez alkalomból ő eminenciájának a római sz. szék bécsi követé, Falcinelli Marian atheni érsek tett. Korán reggel ágyu dörgés hirdeté az emlékeztetés napot, s ágyudörgés közt vonult a két főpap a bazilikába, hol, miután primás ő eminenciája a Krisztust a keresztben ábrázoló szép új oltárképet felszentel, a nagy misén fényes segédlettel maga a pápai nuntius pontifikált. Az isteni tiszteletet ft. Lipovicsky István prépost kanonok zárta be szép egyházi beszéddel. A nap ősi szokás szerint fényes díszbéllel végződött, melynek fénypontjait nevezetes áldomások képezték. Ezek sorát az apostoli nuntius kezdé meg latin nyelven mondott beszéddel.

— Novemberre és decemberre Schoffa tanár a következő időjárást jósolja, de megjegyezze, hogy ezutal a jelek nagyon ingatók, különösen novemberre nézve. November közepé táján (12—13-dika körül) meglehetősen biztosan számíthatni esőre és különösen a hegyeken hóra; azonban a hó még nem marad meg, mert az egész hónap alkalmasint közép mérsékletű s nem igen nedves lesz. December ellenben aránylag meleg s nedves (illetőleg havas) lesz. Részletesen ilyforma időjárás lehet: novembernek mintegy 3-ikáig

esőre áll és hűvös; 6-tól kezdve szeles és esős, s kevés színekkel mindkettő tartós (nem valószínűtlen a hó); 11—13 szintén szeles. Legvalószínűbb a szél 12, 16, 20, 23, 25, 27, 29-dike körül, s többnyire esős és kiseri vagy követi. 12—13 között nem valószínűtlen a fagy. December mindjárt eleinte hűvös és esős napokkal kezdődik, s 3-tól fogva szeles. 5-ken hosszú szél- és esőszak kezdődik, igaz, hogy gyakori színekkel. Különösen 6, 8, 10, 12, 14, 17, 21, 24, 28, 31-dike körül szeles várható, és azok esőt hoznak. Már a hó közepén lesznek fagyok, de később ismét kienged. Különösen hideg téltől nem kell tartani.

— (Miké lehet a kávé zamata a aroma megtartani.) A megpörkölt kávé, mint tudjuk, ha sokáig áll, könnyen elveszíti zamata. Hogy ezen veszteséget elkerüljük, a kávéhoz mindig égetés után (tehát akkor mikor a kávé még meleg) melist vagy sárgacukrot kell tennünk, és pedig oly arányban, hogy 50 font kávéhoz 1 1/2 font melis vagy sárgacukor jöjjen. Ez egy pillanat alatt körül fogja a kávé és annak zamata magába szívja. Sok kereskedő e műfogásnak köszöni a hírnevet, melyet az általa árult jó kávé szerzett, nem pedig az árult kávéban kitűnőségének. Ha az ember maga pörköli a kávé, az említett célt az által is biztosan elérheti, ha a kávéra törött cukrot hint. Dr. B. L.

— Esztről esetre. Ezen cím alatt a „W. L.” legutolsó számában egy pesti levél alakjában öltöztetett vezércikket találunk, melynek fő gondolata az, hogy a dualizmus következőképpen fogantatandó: legyen Bécsben, legyen Pesten egy-egy országgyűlés; a közös ügyek pedig a pesti és a bécsi országgyűlések egyenlő alapon évenként kiküldendő bizottságok által tárgyalandók. Az cikk végül kijelenti, hogy siessenek a magyar országgyűlés összehívásával, s készüljenek el arra, hogy ennek hosszú országgyűlésnek kell lenni.

— Magyarországon nincs trichin. A hivatalos lapok jelentik, hogy a sertésbűsban a külföldön gyakran tapasztalt fonáóc-kórnak Magyarországon előfordulása iránt a helytartó tanács által elrendelt kutatások szerint hazánkban 1863-dik év folytán 2,282,466 darab sertés öletett le a nélkül, hogy bennük a fenemlített fonáóc csak egy ízben is találtatott, vagy az általa okozati szokott veszélyes kórosat tapasztaltatott volna. E körülmény által egyrészt a külföldi szakfériaoknak a magyarországi főítte jelentékeny serteskereskedés tetemes hátrányára szolgáló azon vélemény csáfolatik meg, mely szerint a kérdéses betegség a Magyarországból Németországba szállított sertések bűsában találtatik; másrészt a közönség e tárgyban egészen megnyughatik. Mindamellett az ország hatóságai további vizsgálatok megtételére utasíthatnak

TÁRCA.

A JÓSLAT.

BESZÉLY.

Folytatás.

VII.

Gottwalt azon nap, midőn Victor hosszas betegségéből felüdülve legelőször ki ment sétálni, levelet kapott, niben barátja megmentőjétől felvilágosítást is kapott... a levél így hangzik:

„Tisztelt ur! Ne ítéljen meg, ha a sirtól csak egy lépésnyire, földi dologgal, titokkal foglalkozom, egy titkot kívánok önnek tudatni, mi nekem a sirban nem árthat, de terhétől megszabadít s így esendően kielégít.

Ön barátját tisztán szívvel szerettem, a nélkül, hogy ő ezt tudta volna, hiszen ő igen tüdőklött, mintsem engem a sötétben fölkésett volna. Többször láttam G...i udvarnál, később az altenburgi táncsteremben, honnan talán a czimer szíze még visszaemlékeztetik, ki, miután vele a lánczot tánczolta, valamint fülebe sugott, s csak hamar eltűnt, s látam gondolataiba merülve, melázni; miután pedig kiséretem a társaságot elhagyá, velők menék, ő nem tudakozódott felőlem s aztán nem látok egymást. Elég erről a tévedésről, egyoldalú hajlammal, melynek szála oly mélyen szövedéket kedélyembe, hogy vérzés nélkül el nem távolíthatók; de talán az idő s jól használt élet meggyógyíthatnak volna, hanem sorsom a mindenség könyvébe másképp volt jegyezve.

Mezei lakomban szabadon bérezek közt, a tutor zsarnokságától mentve éltem, midőn néhány héttel ezelőtt egy öreg erizagynő hozzám vetődék, s jóslatait reám erőszakolá. S valóban esodálom, hogy egyszerű kártyavetés által, a szívemben lobogó tüzet leplezetlenül fölfedezé, azon szomorú hozzátétellel, hogy bűsüm néhány órai távolságra halálos beteg, s hogy az orvosi tudomány már végét

érte, s csak is én tudnám megmenteni az együttérzés föltételei által. (Symphathie). Hogy lett volna itt nekem választásom?! Egy mágiát kötöt néhány csepp véremmel fölszentelve átada, s elvezete barátja sátorához, s hajnalokor megint vissza.

A többit tudja, Victor hogy gyógyult fel, de azt nem, hogy felgyógyulása engem mind közelebb vezet a sirhoz, s csak magam feláldozása által leheték mentője. Midőn ezt olvassa többé már nem élek, szívem békét nyert, de azért kérem mégis titokban tartását egy tettek, mely maga magában lelte jutalmát. Éljen békével!” Az aláírás hibázott.

Gottwalt könnytel szemekkel olvasta a levelet, de hallgatott.

VIII.

A sereg már hónapok óta el volt szállásolva, a két barát nem igen jókedvvel vetették magokat alá ezen kis szolgálat kellemetlenségeinek, midőn egy ide vetődött olasz ismeretű Victor kedélyére rossz befolyással volt, s Gottwalt a régi hó barát, mint hideg vizsgáló ezt belátván, törekedett Victort ezen befolyás alól szabadítani. Az olasz neve Grimaull lovag, kinek becsületére legyen mondvá, hogy ő a társasélet kívánságának megfelelőleg nagyon ki volt fejlődve, s oly bátorsággal s öntudattal mozgott itt, mit az északiak soha sem érnek el; de azt sem lehet elvitatni, hogy ő ezen fényes külsőt csak sok erény feláldozatával nyerte, s sokszor szüksége volt a nyugati anyagi philosophia segítségére, hogy belső birájával s maga magával meg-egyezhessenek. Azért a folytonos fáradozás, élvezet s különös kívánságai kielégítése utáni vágy, a játék s asztali élvezetekre hajlam, s azért azon szabadelv, mi gondolkodásában, beszédében s tetteiben látható. Így csakugyan veszedelmes lehetett egy örökké merengő, még férfiai határozottságra nem jutott, hanem inkább éjszaki éjszaki kétérdő észszal bíró ifjú.

Grimaull anyanyelvét nagyon könnyedén s szépen beszélt s írá, a miután már Victor régóta sovárgott, s mit ő buzamosabb ideig s folytatott, Victor vidámsága ennek meg-

szének, miből folytonos együttlétük következett. Előbb csak prózát, aztán költeményeket, beszélyeket s később szabadabb regényeket olvasának, mik az olasz kedvelt olvasmányai valának, ezen a téren otthon volt, s megtanítá Victort az ugynevezett nyugati bölcsészetre, mit egy német csupán szellemi érdeke veszélyeztetése által tanulhat egy külföldtől el. Victor átlátá csak hamar következményeit ezen mérlegnek, keblét izgatva érezte, s régen ha tanult, tisztársai s valami jó olvasmány kielégíték, de most másféle időtöltést keresett, megtölte fejét sophistical bölcselésekkel, s azt vélé, hogy az élet érzi ki élvezet nélkül, csupán ür; ez vala szívtelen tanítója fő elve.

Egy szép, szerény s fedhetetlen erkölcsű lánykát, egyik előkelőbb házból válaszból, tott Grimalti áldozatánál ki, megfoghatatlan okok ha maga feláldozásával történék is. A leány atyjával megismerkedett s Victornak Aureliával díjtalanul órákat adott az olasz nyelvűből, így akarta mindkettőjüket azon szenvedélynek áldozni, melynek legtragikább következményei vannak. Gottwalt ugyan belátta barátja szerencsétlenségét, s előbb Grimalti akarta tőle eltávolítani, de ez ördögi inceskedéssel körül vette őt s mindinkább közeledett Victor szívéhez.

IX.

Egy regényes szép tavaszi reggel, többször ütközött a díszelgésnél, a még remélhető szép délutánra kirándulás rendezeték. Gottwalt ezen alkalommal terve kivitélre felhasználni akarván, meghívá Victort, hogy a kirándulást vele szekerében tenné meg. Gondolá, hogy lesz alkalma barátja lelkiismeretét felébesztetni, s ha ez nem használta, kényszerítene az ismert titok felfedezésére által egy nem tiszteletre, mely a legelromlottabb erkölcsiség dacára, sok dícső férfit a feláldozásban felül mul; de csak kényszerítve terjesztette barátja elébe az említett eset tragikai oldalát, s nem mutatna neki egy halálos áldozatot, csak is bizonytalanul magyarázgatná állapotát, a többi képzéledésére bizván, a mint szükségesnek látna orvoslására. Ezt Gottwalt csak hamar megfontolá, s Victornak sze-

kerébe egy helyet ajánla, mit ez minden tértovábbás nélkül elfogada; mások lábát kivánták őket követni, s így minden elintézve volt, midőn Gottwalt legénye urát félre szólítá, s ez boszankodva visszajött s mondá, hogy a rég várt vevő legjobb hámos lovát elvív s most nem képes ígértét teljesíteni. Az előre nem látott akadály boszantá mindeniköket, de főképp Victort, ki az egyszer elhatározottat semmiképp fel nem hagyta, azért egyik hátsó lóva befogatását javasla. Ezt ellenézték főképp Gottwalt, ki ilyesminek soha sem volt barátja; de Victor feltett szándéka mellett megmaradt s ingerülte, mindenkit, a ki ezt ellenézn akarta ügyetlennek nevezte, s állítása igazolására felhozá, hogy nevezett lóva ily szolgálattal többször tett neki szában. Töled annál kíváncsabb volna ezt nem ellenézn — végzé Victor — minthogy kettőnk közül egyikünknek erről gondolkodnia kellene, s minthogy te lovamat már régóta ismered, s tudod, hogy minek még meg nem kell történni, mig én meghalok. Erre mindnyájan beleegyeztek s elszéledtek. Csak későre gyűltek az ebédőbe össze, de Victor hibázott, ki rendszerint ebéd előtt tékt szokott jatszani, minthogy ő ebben, mint más egyéb testgyakorlatokban mester volt, most csak későre jelent meg s szorakozottan, s még Grimalti ölezei is alig tudtak egy-egy mosolyt szájáról lelopni, mire ő mindinkább komolyabb lett. Gottwalt szíve égett barátját nem mindent elmondhatni, mire még egy fontos ok is sarkalta, t. i. Aurelia atya fölkérés s Victor javáért kérte, ne koczázatná leánya híré, s ne kényszerítene oly esz-közökhöz nyulni, mi mindkettőjük gyalázatára válnék. Nagyon jó — tévé hozzá — a világ bangulata után képezní magát, hanem mind az olasz, mind barátja igen szorgalmasak ebben, s nem szeretné gyermeke kárán a rossz szokásbani előhaladásokat.

Gottwalt ingerelve volt ezen magyarázat után, s kényszerítve ezt közönyösen fogadni, ő, ki más alkalommal Victort képvisel, ha nem Aurelia atyját nem kározhathatta, belátván a mondottak igazságát.

(Vége következik.)

A kolozsvári jótékony nőegylet sorsjátékában f. hó 9-én kihúzott nyertes számok.

22, 23, 32, 63, 68, 74, 81, 115, 118,
130, 131, 176, 180, 182, 192, 206, 217, 225,
253, 268, 283, 313, 315, 336, 342, 352, 356,
424, 427, 434, 444, 480, 497, 500, 519, 532,
537, 565, 573, 581, 583, 625, 640, 642, 662,
669, 676, 692, 693, 705, 707, 728, 740, 776,
782, 803, 815, 832, 839, 851, 863, 865, 881,
905, 907, 933, 940, 958, 972, 984, 995, 997.
1017, 1050, 1051, 1066, 1073, 1114,
1132, 1134, 1137, 1145, 1159, 1225, 1235,
1254, 1268, 1270, 1288, 1293, 1296, 1300,
1321, 1337, 1402, 1426, 1429, 1435, 1436,
1449, 1450, 1469, 1505, 1509, 1515, 1529,
1550, 1561, 1594, 1595, 1612, 1625, 1629,
1648, 1651, 1665, 1684, 1691, 1722, 1744,
1747, 1767, 1781, 1792, 1893, 1800, 1813,
1840, 1859, 1863, 1864, 1902, 1909, 1912,
1915, 1920, 1929, 1935, 1951, 1975, 1981,
1988, 1992.

2004, 2036, 2042, 2097, 2099, 2112,
2127, 2133, 2135, 2138, 2146, 2147, 2153,
2178, 2179, 2195, 2207, 2221, 2280, 2290,
2328, 2379, 2381, 2399, 2409, 2420, 2442,
2465, 2476, 2499, 2503, 2506, 2512, 2557,
2569, 2611, 2620, 2652, 2661, 2677, 2686,
2702, 2703, 2713, 2753, 2761, 2815, 2826,
2835, 2869, 2882, 2899, 2903, 2911, 2918,
2934, 2935, 2937, 2947, 2949, 2958, 2959,
2980, 2982, 2991, 2993.

3007, 3072, 3110, 3158, 3177, 3198, 3248,
3272, 3275, 3292, 3311, 3316, 3328, 3331, 3337,
3347, 3348, 3360, 3365, 3366, 3371, 3375,
3376, 3385, 3393, 3408, 3411, 3445, 3450,
3459, 3465, 3471, 3479, 3484, 3493, 3499,
3503, 3514, 3525, 3579, 3588, 3600, 3622,
3631, 3669, 3694, 3710, 3712, 3717, 3739,
3754, 3776, 3812, 3821, 3858, 3862, 3870,
3904, 3914, 3925, 3950, 3953, 3967, 3983,
3992.

4034, 4064, 4065, 4091, 4093, 4122,
4125, 4147, 4157, 4166, 4170, 4182, 4189,
4195, 4255, 4263, 4293, 4330, 4334, 4339,
4358, 4373, 4408, 4409, 4412, 4420, 4437,
4446, 4464, 4470, 4474, 4477, 4482, 4510,
4528, 4536, 4557, 4560, 4606, 4608, 4634,
4638, 4646, 4655, 4664, 4675, 4679, 4685,
4686, 4715, 4720, 4722, 4733, 4745, 4746,
4754, 4761, 4764, 4783, 4823, 4841, 4859,
4875, 4910, 4913, 4924, 4951, 4985, 4995.

5002, 5008, 5014, 5067, 5084, 5085,
5123, 5124, 5134, 5138, 5161, 5169, 5199,
5215, 5219, 5245, 5259, 5260, 5271, 5288,
5297, 5304, 5307, 5336, 5370, 5379, 5398,
5408, 5415, 5445, 5456, 5459, 5466, 5477,
5498, 5500, 5509, 5515, 5534, 5550, 5561,
5598, 5599, 5610, 5622, 5627, 5659, 5696,
5699, 5702, 5704, 5707, 5718, 5722, 5729,
5765, 5769, 5766, 5799, 5802, 5832, 5840,
5855, 5868, 5873, 5878, 5879, 5884, 5894,
5897, 5919, 5932, 5958, 5962, 5978, 5997.

6000, 6031, 6042, 6057, 6068, 6114, 6236,
6247, 6248, 6262, 6266, 6303, 6310, 6322,
6393, 6431, 6452, 6472, 6475, 6501, 6546,
6552, 6581, 6602, 6630, 6632, 6651, 6668,
6717, 6722, 6728, 6731, 6748, 6778, 6780,
6818, 6820, 6825, 6833, 6848, 6855, 6872,
6900, 6941, 6943, 6953, 6965, 6969, 6970,
6976, 6985. (Folytatjuk.)

Nemzeti színház. Kedd nov. 8-dikán Szathmári Károly első fellépéssel itt először „Csapodár”. Legújabb vigjáték 3 felvonásban, írta Sardon V., fordította Fésüs Gy. Francia könnyűséggel írt, ügyesen scenorizált darab, nyelvezete meglehetősen, néhány kirívó majdnem köznap kifejezést, mint „házaság bűnbűd mocsára” stb. eféle ide nem számítva Színházunk kiváló gondot fordítottak szerepeikre. Szathmári nagy könnyűséggel adá a feleséget falura kitelepítő és ő maga Párisban garcon életet élő Champignacot. Igen sajnáljuk, hogy Szathmári ur, mint hirdette van, csak vendég tag; mert mindenképp arra kellene törekednie az igazgatóságának, hogy minél több jó erőt szerezzon meg a drámaiból, mely a mint látjuk, itt csak a második helyen áll, míg az operáról elmondhatjuk, hogy igen is jó. Van ugyan néhány használatos tag, mint Tökés Emilia, Ujfalusiné, a Boér pár, Szabó Pepi, Mándoki és főleg Gyulai, kinek az elismerés teljes adójával tartozunk, ki valamint ezelőtt, ugy most is csak szerepköre tanulmányozására szentelt szép tehetséget; de mérlegbe téve az operát a drámaival, azt hiszik, hogy első mindenesetre tulsulyal bír utolsónál, jól lehet intéztük ezéja nemzeti nyelvünk művelésében áll. Tökés Emiliát új szerepekben szeretnők látni mindig mint ma, oly könnyűséggel, elevenéssel és átgondoltan játszott, hogy teljes elismeréssel tartozunk. Mándoki ez este szintén jól alakított és játékaival ny meg voltak elégedve, hogy az elismerést töle ilyenmő szerepkörben megtagadni nem lehet. Ujfalusiné szerepében helyt volt. Ujfalusi a Zuávót személyesíté. Megjegyezhetjük, hogy a szereplők ma igen jól tudták szerepeiket. Közönség szép számmal.

Szerda, nov. 9 én Csányi Gizella szerző-

dött tag első fellépéssel „Troubadour”, opera 4 felvonásban Verdiől. Pár nap alatt két gyönyörű dalművet láttuk és hallottuk Verdiné „Ernani” és ma „Troubadour”. Oly kielőző élvezetű előadás mint a „Troubadour” volt, hol minden szereplő majdnem maga magát multa felyül, mindig szívesen végig hallgat a műtörté közbőség. Mily lélekemelő, megrendítő volt a feleséges misere! mily meg-rázó volt a Troubadour kétségbeesése a börtöni jelenetben! Olyan megható bűvös ereje is van egy szép zenének, egy áriának, hogy a bele elmerült lelket majdnem egy egészen új világba ragadja; tán a teremő azért válaszá az éneket, e nemes művészetet dicsőítésére, mert a legistább, legmagasabb érzemenyek tolmácsa ez. Az operában előforduló magandalok, kettősök, hármások, négyesek mind-mind kitűnőleg sikerültek. Mindenki működő tag jobbnál jobb játék és szébbnél szébb énekléssel brillizott. Fekért teljesen hangjánál volt, s a középkori lovagot sok drámai érzéssel és hatállyal éneklé. Dálnoki Róza Leonorája ez alkalommal oly remek volt, hangfutamai, recitatívoi oly tiszták, erőltetés nélküliek, öltözte oly izletes, mozdulatai oly elegánsok valának, hogy a legszigorúbb ítéletet fenyesen kiállották Tóthfalusi (Luca gróf), Odri (Fernando) kitűnők voltak. Azucca szerepében Csányi Gizella lépett fel, s hogy első alkalommal is a közönség tetszését megnyerte, tanusítja az is, hogy jelenetek közt is sokszor lelkesedve kibívatott; hajlékony, tiszta, erőltetés nélküli szép közép (mezso sopran) hangja, csinos alakja, jellemző játéka, tiszta érthető szavallata csak ajánlatul szolgálhat-e, mindenesetre jó acquisitio, s ha hangját kellőleg iskolázza, színházunk jó drámaénekes-öt nyer benne. Éneklésének fénypontja a tömlőzbeni gyönyörű kettős a Troubadourral. ennél szébben énekelve al hallottuk ez áriát. Várjuk a „Zsidó hölgy”-et vagy „Norma”-t töle adva, jól tette volna az igazgatóság, ha ezek közül valamelyikben léptette volna fel először, mert a közönségre egy színésző bemutatásakor nem csak éneke, játéka, de külalakja is rendesen benyomást szokott okozni; nem rohatjuk fel tehát egész hibául, ha a t. kisasszony tán igen fiatalnak volt is maszkirozva, mint hogy hiszik az általunk imint elmondott megboesátható okból téve ezt. Közönség szép számmal és lelkesedéssel, kihívás quantum satis. — Még egyet: pár helyről panaszkodnak, hogy a pábolyokban nincs elég ülőhely, székek; ajánlatik az illetők figyelmébe.

(P. J.)

POLITIKAI HIREK.

Franciaország. Páris, nov. 3. A bécsi francia követ jelentést küldött be az osztrák külügyminiszerrel tartott első értekezletéről. Mensdorf gróf, e jelentés szerint, Franciaország irányában a legbarátságosabb érzületet táplálja, s állítólag már nincs megszese a pillanat, melyben Austriával az olasz kérdésre vonatkozólag alkudozni lehet. Különbön beszél, hogy Grammont herceg egy bizalmas iratban azt a meggyőződését fejezi ki, hogy Bécs „felvilágosult” körűi Velenceze megtartásában nem bíznak, de e nézetöknök a sajtóban nem mernek kifejezést adni. Azonban hozzá teszi, hivatalos körökben Velenceze átengedésére vonatkozólag a legesekélyebb czélzást sem lehet tenni, a nélkül, hogy fel ne haborojjanak.

Olaszország. Turin, nov. 7. A hivatalos lap Lamarmorának a mai napról Nigrahhoz intézett sürgönyét közli, melynek lényege ide megy ki: „Drouin de Lhuys oct. 30-diki jegyzékének közrebeesítése öszinte nyilatkozatokat tesz szükségessé. A mostani olasz miniterum elfogadta az egyezményt, mivel annak szövege tiszta, szabatos és kétségtelen; azt lelkiismeretesen és egész teljességében meg fogja tartani, s titkos utaknak még csak gondolatát is visszautasítja: azonban teljes hite van a polgárisodás és haladás befolyásában. A két kormány mindenikének saját nézete lehet e befolyás következményeiről, de ez nem tárgya semmi gyakorlati magyarázatnak, mibelyt Olaszország azt állítja, hogy ha az ő igényei valaha teljesülének, az soha sem fogja a szerződés megmontása által történni. A nemzeti törekvések kívül állanak a szerződés szigorú teljesítésének kérdésén; egy oly tér ez, melyre a kormány nem léphet. Egy nép törekvései nemzeti lelkiismeretdolg, s nem lehetnek nemzetközi vitatások tárgyai. Olaszország kibékítése a pápával folyóvást ezéja a kormánynak. Az egyezmény segítségünkre lesz, hogy várhasunk. Mintán Drouin ur volt a kezdeményező abban, hogy egy Rómában magától kiűthető forradalom eshetőségét megemlítette: Olaszország szintugy mint Franciaország fentartja jogát, hogy annak idejében szabadon cselekedhessék. A minisiterum ily nézetekkel jelenik meg a parlament előtt. Az egyezmény mind a két kormány előtt egy határozottan kijelelt utat tár fel, a

melyen a király kormánya azt hiszi, számíthat a nemzeti képviselők támogatására, s ver-senyezhet Franciaországgal a loyálisban.”

A képviselőház mai ülésében Boggio azt kívánta, hogy miután nézete szerint az egyez-mény értelmezése felett meg hasonlós van, halaszszák el az a feletti vitakozást, míg egyértelműség jő létre. Lamarmora visszautasította Boggio okoskodását, mint a ki különböz keltű sürgönyöket vegyítve össze, elsi-tve itél. A minster határozottan igazolta Ni-grának sept. 15-ki sürgönyét s csendességet ajánlott. Erre Boggio kijelentette, hogy nem ragaszkodik indítványához.

Turinban e hó 1-én tüntetés volt azon a temetőn, melyben a sept. 21- s 22-ki áldozat-kok vannak eltemetve. A halottak napját megelőző három napon falragaszok voltak olvas-batók, melyekben a lakosság az említett sze-rencésének sirjának meglátogatására volt fel-szólítva. Délután 2 órakor már mintegy 40,000 ember volt a helyszínen. Midőn a tartott át-tatosság után a pap intónálta a „de Profun-dis”-t, ebbe az összegyűlt ezerek folytatolag belevágtak. Ez meghódító pillanat volt. A sept. elesett katonák a kegyelet virágokkal árasztotta el a tüntetést emelte az, hogy a sir-látogatók többnyire gyászruhában jelentek meg. A kormány nem lépett közbe, s így a tüntetés csendzavarás nélkül folyt le.

Németország. Frankfurt, nov. 3. A szövetségyűlés mai ülésére adták be az Ol-denburi háznak az Elbe-hercegségekhez való örökösödési igényeit támogató iratot, a mely a schleswig-holsteini bizottsághoz lön utasítva jelentéstételt végett. Az irat nem kevesebb, mint 136 résznél eredeti, résznél másolt ok-mánnyal van támogatva.

Porosz lapok szerint az érintett bizonyíté-kok minden kétségen felül helyezik az olden-burgi ház igényeinek jogosságát.

Ellenben a „Patrie” frankfurti levelezői szerint az oldenburi nagyherceg öröklési igényei Németországban általános ellenzésre találván, s a nagyherceg ügyvédei igen ne-hezen tudván azok mellett komoly jogtudomá-nyi bizonyítékokat hozni fel, éppen nem lenne meglepő, ha a nagyherceg legközelebb maga lemondana jelöltségéről, sőt a szövetségyűl-lés tagjai már legközelebb várják az ez iránti hivatalos értesítést. Ez esetben a szövetség-gyűlés egyedül az auguszenburgi ház igényeit fogná tekintetbe vehetni, a Beust által, a londoni értekezlet jun. 2-ki ülésében formulá-zott nyilatkozattal összhangzólag. Ekközben Németországban folyóvást az a kérdés vitá-ják, ha valjon a szövetségyűlésnek első s utolsó folyamodásban kellend e határoznia, vagy pedig egy legújabb terv szerint előbb egy ad-hoc törvényszék véleményét kellend-e meghallgatnia, melynek tagjai a különböző német államok főtörvényszékei legkitűnőbb egyéneiből lennének választva. E terv elfoga-dásának egyedüli következménye a megoldás késleltetése lenne, a schleswig-holsteini nép világos érdekei ellenére.

A „Kreuzztg.” írja, hogy a Dániával kö-tött békeszerződvény hitelesítése után azonnal kivonják a szövetségek hatalmak csapatjaitak Jütlandból. Már minden előkészület meg van téve, hogy a csapatok néhány nap alatt Schleswig-Holsteinba huzódjanak ki. A her-czsegségek egyelőre Austria és Poroszorszá-g birtokában lesznek. Azoknak további kormány-zását és katonai megszállását illetőleg rövid időn szilárd megállapodás jöved létre a két hatalom között, úgy szintén a német szövét-ségi csapatokkal való megszállás tárgyában is.

A lauenburgi tartománygyűlés, a mint tudva van, e herczsegségnek Poroszországhoz csatlakozása mellé nyilatkozott. E határozat Bernstorff-Gyldenbergről indítványára kelet-kezett, a ki a londoni porosz követ Bernstorff-Stüntenburg gróftól tudósítást kapott, hogy porosz király ő felsége, valamint Bismark ur is hajlandók Laueburg herczsegség kívánatát teljesíteni, ha ez oda nyilatkoznék, hogy Po-rozországhoz kíván csatlakozni. Ez esetben a király Laueburgot mint egy külön, a ko-ronához vagy királyi személyéhez tartozó tar-tományt fogadná el a val az ígérettel, hogy a herczsegség alkotmányát teljes épségében fen-tartja s azt is ki fogja vinni, hogy Laueburg se államadóságot, se hadi költséget ne fizet-sen. Porosz király ő felsége ez esetben min-den az ügyre vonatkozó elintézte Austriával s a Laueburgra eső pénzösszeget is kifizetné.

Az Austria, Poroszország és Dánia közt létrejött békeszerződés a lapok egész terje-delmében közlik. Mi kiemeljük belőle a kö-vetkező lényegesebb pontokat:

3. cz. A dán király ő felsége a schleswigi, holsteini s lauenburgi herczsegségekben minden jogáról lemond az austriai császár s a porosz király ő felségeik javára, s kötelezi magát, hogy elismerendi azokat az intézkedéseket, a-miket a nevezett felségek azon herczsegségekre vonatkozólag fognak tenni.

4. cz. A schleswigi herczsegség átengedése magában foglalja az ama herczsegséghez tar-tozó összes szigeteket, valamint a szárazföl-

dön fekvő területet is. A határ-kijelölés egy-zértelmezése, s azon kellemetlenségek megszünt-tetése végett, melyek a schleswigi területbe-bekebelezett jütlandi területrészek helyzetéből erednek, a dán király ő felsége az austriai császár s a porosz király ő felségeiknek át-engedi ama jütlandi birtokokat, melyek a ribei kerület déli határ-vonalának déli részében fe-küsznek; mint: a Mögeltondren jütlandi föld-darabot, Amrom szigetét, Foehr, Sylt s Roe-moe stb. szigetek jütlandi részeit.

Ellenben az austriai császár s a porosz király ő felségeik beleegyeznek, hogy Schles-wignek egyen-értékű része, mely Aeroe szige-tében kívül, oly területrészeket foglal magá-ban, melyek az említett ribei területnek a többi Jütlanddal összefüggésének létesítésére, s a Jütland és Schleswig közti határvonalnak kijavítására szolgálnak, a schleswigi herczeg-ségtől különválasztassák, s a dán királyságba bekebelessek.

6. cz. Egy, a magas szerződő felek kép-viselőiből alakított nemzetközi bizottmány az-zal lesz megbízva, hogy a jelen szerződés megerősítvényeinek kicserélése után tüstént a helyszínen létesítse az új határvonalat, a főlebbi czikk határozatait értelmében.

Ugyanezen bizottmány fogja felosztani a dán királyság s a schleswigi herczsegség közt a ribe-tondreni új ut építésének költségeit is, az az által mindkét oldalon átmetezett terület kiterjedésének arányában.

Végre ugyanezen bizottmány intézendí el ama javak, pénzalapok s tőkék felosztását, melyek eddig oly kertületek, vagy községek-nek közös sajátjai voltak, melyek az új határ által egymástól elválasztatnak.

8. cz. Hogy a dán monarchia államadós-ságának méltányos felosztása eszközöltessek a királyság s a herczsegségek illető népszámá-nak arányában s hogy ugyan ekkor megelőz-tesseken ama legyőzhetlen nehézségek, miket a kölcsönös jogok s igények részletes liquida-tioja idézne elő, a magas szerződő felek a mo-narchia államadóságának azon hányadát, mely a herczsegségeket terhelendi, kerekesszámmal 29 millió (dán) tallérban állapíták meg.

9. cz. A dán monarchia államadósága azon részeinek, melyeket a főlebbi czikk ér-telmében a herczsegségek fognak viselni, az austriai császár s orosz király ő felségeik garantíja alatt, a főlebb nevezett herczsegsé-gek adósságával, egy év alatt, vagy ha lehet, még előbb, a herczsegségek végleges szerve-zésétől számítva, kell a dán királyság részére lefizettetni.

12. cz. Az austriai s porosz kormányok a herczsegségekkel visszafizettetendik maguknak a hadi költségeket.

13. cz. Dán király ő felsége kötelezi ma-gát, közvetlenül a jelen szerződés erősítvé-nyének kicserélése után, a háború alatt le-foglalt összes austriai, porosz és német ke-reskedő hajókat, rakományakkal együtt visz-szaadni, szintugy az austriai, porosz és né-met alattvalók birtokához tartozó és semleges hajókon zár alá vett rakományokat, végre a Dánia által a herczsegségekben bármely kato-nai okból lezárolt járműveket.

Az előbb nevezett tárgyak azon állapot-ban adatnak vissza, melyben bona fide visz-szaadatásuk idejében léteznek.

Azon esetre, ha a visszaadandó tárgyak nem volnának már meg, visszatérítetik azok értéke, s ha azok lefoglaltatásuk óta értékük-ben jelentékeny csökkenést szenvedtek volna, ugy a tulajdonosok aránylagos kárpótlást nye-rendnek.

Austriai Császár s porosz király ő felsé-geik a csapatjait vagy hajóik által lefoglalt kereskedőhajókat, valamint a rakományokat, mennyiben azok magántulajdont képeznek, hasonlólag visszaadják.

Ha a visszazolgáltatás természetben nem történhetik meg, a kárpótlás a fenidezett el-vek szerint állapittatik meg.

Nevezett Felségek kötelezik magukat ha-sonlag a csapatjait által Jütlandban pengő pénzben fölvezt hadi adókat visszontszámadás-ba vétetni. Ez az összeg azon kárpótlásból bár levonandó, melyet Dániának a jelen czikkben felállított elvek szerint fizetnie kell.

Austriai császár, porosz király s dán ki-rály ő felségeik külön bizottmányt fognak ki-nevezni, mely az illetőleges kárpótlások ösz-szegét megállapítandja s Kopenhágában leg-később hat hétre az erősítvények kicserélése után egybe fog gyűlni.

Ezen bizottmány törekedni fog, feladatát három hónap alatt bevégezni. Ha ez idő le-járta után az még nem volt képes az előtte fentforgó összes reclamatiokra néve megegyez-ni, ugy az addig még el nem intézettek vá-lasztott bírósági elbátorozásnak vetettnék alá. E czélból austriai császár, porosz király s dán király ő felségeik egy választott bíró megvá-lasztása iránt megegyezendnek.

14. cz. A dán király azon összes öszsze-geket visszazolgáltatandja, melyek a her-czsegségek lakói, községek lakói, községek, nyilvános intézetek s testületek által biztosi-

tékok, letétek stb. címé alatt Dánia közpénztáiraiban letétettek.

Ezen felül a hercegségeknek átadandók lesznek: 1) A holsteini pénztári jegyek törlesztésére fordítandó letétek; 2) a fogházak építésére rendelt pénzalap; 3) tűz ellen biztosított pénzalapok; 4) a letétpénztár; 5) oly tőkék, melyek oly hagyatékokból származnak, melyek községek vagy nyilvános intézeteké a hercegségekben; 6) a hercegségek különböző bevételeiből eredő pénztári tartalmak, melyek a szövetségi végrehajtás és az országok megállása idejében bona fide azok állam-pénztáiraiban voltak.

Egy nemzetközi bizottmány fog a fűnemlített összegeknek folyóvátételével megbízni, melyekből a hercegségek külön igazgatásai-ból eredő kiadások levonandók.

22. cz. Jüttlandot a szövetséges seregek lehetőleg rövid idő, legkésőbbben pedig jelen szerződés erősívényének kicserélése után három hét alatt hagyandják el.

23. cz. Minden erejükkel a kedélyek megnyugtatóhoz járulandók, kinyilatkoztatják és megígérik a szerződő hatalmasságok, hogy politikai nézetei és viselete miatt egyetlen, az

utóbbi események folytán compromittált egyént sem tildőzendnek, tartozzék bármely osztályhoz, és sem személyében, sem vagyonában nem nyugtalanítandnak.

24. cz. Ezen szerződés meg fog erősíteni és az erősítvények Bécsben három hét alatt, vagy ha lehet, előbb kicseréltetni.

Minek hitelesítését az illető meghatalmazottak jelen szerződést aláírták és ezimerecsétjökkel ellátták.

Bécsben, 1864. october 30-kán. Aláírva: Rechberg s. k., Brenner s. k., Werther s. k., Balan s. k., Quade s. k., Kauffmann s. k.

Ujabb Bécs, nov. 9. A „Wiener Ztg“ a pénzügyminisiternek az új adókölösönre vonatkozó rendeletét közli. Miután az idei ezüst-kölösön nem létesülhetett teljesen, abból 25 millió levonatik, ellenben új 25 milliónyi ötszázalékos, öt évi részletben visszafizetendő, adófizetésre teljes névérték szerint használható adókölösön iratik ki és pedig önkéntes aláírások után. A kibocsátási ár 87 frt. A visszafizetés a teljes névérték szerint egyenlő havi-részletekben 1867-ki június 1-jén veszi kezdetét.

— Berlin, nov. 9. A „Prov. Corr.“ az Austria és Poroszország közötti viszonyt tárgyalván, ezeket mondja: Austria és Poroszország között ugyanazon barátságos és bizalomteljes viszony uralkodik, mint annakelőtte;

és a kölcsönös egyetértés, valamint a szíves szövetség-baráti viszony további főtartásának lehetősége a legkevésbé sem lön megzavarva.

Erdélyi			Alsó ausztriai mérő: vagy is két nagy véka.					Marhah. fontja.
			Tiszta búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.	Törökbúza.	
piaczi árak:			k r a j c z á r o k b a n .					
Besztercze	nov.	1.	320—320	—	160	80	260	13
Brassó	"	4.	334—334	160—146	168—148	94—86	246	12
Dézs	oct.	18.	300—280	180—160	—	90—80	230—220	12
K.-Fehérvár	"	22.	363—340	220—210	—	140—130	180—170	10
Kolozsvár	nov.	10.	300	175	—	90	230	13
M.-Vásárhely	"	3.	426—380	240—128	—	100	266	10
N.-Enyed	"	3.	346—334	252—220	—	100—90	220—220	11
Szamosujvár	"	7.	300—260	180—160	—	110—100	200—190	12
Szászváros	"	5.	360—340	220—200	—	130—124	200—180	12
Sz.-Régen	"	3.	344—324	200—180	148—128	96—88	320—240	11
N.-Szeben	"	4.	373—320	200—207	—	133—120	307—293	13
Sz.-Udvarhely	oct.	31.	390—390	185—185	—	120—120	250	12
Torda	nov.	5.	320—280	160—155	134—130	80—75	160—150	12

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

NEM HIVATALOS.

(284)

H. ROSENTHAL

(1—12)

Bécsi Zsirédeny vas tartalmú VEGYKÉSZÍTMÉNYEI.

Bécsi Zsirédeny vas tartalmú szesz. Wiener Glycerin-Eisen-Liqueur.

Tinctura ferri phosphor. viennensis.

Sápkórosok, vérszegények, soványok, elégtelenül tápláltak, görvélyesek, ideg-gyöngék s lábadozók számára.

Bécsi Zsirédeny vas tartalmú gyomor-szesz. Wiener Glycerin-Eisen-Magen-Liqueur

Tinctura ferri phosphor. vienn. compos.

Megzavart emésztés és makacs székdugulásokban.

Ára { egy nagy üvegnek 2 frt — kr. } mindkét féléből.
{ egy kis üvegnek 1 frt 35 kr. }

Orvosi bizonyítványok: Balassa, udv. tan. és tanár. Heller János orvos, és vegytudor, cs. kir. als. ausztr. vegyész s a bécsi kór-vegyészeti tanintézet igazgatója, Klezinsky tanár, cs. k. vizsgáló biztos, törvényszéki és kórtani vegyész. Dr. Kovács és Dr. Löwy, pesti kórházi első orvosok, Dr. Hirschfeld, Dr. Drobner és más nevezetes orvosoktól nyertett és bár ki által megtekinthetők a bécsi főraktárban.

Kapható: Bécsben H. Rosenthal főraktárban. Prateri út 24. sz.

Bizományosok illő engedélyt nyernek.

Bizományi-raktár: Kolozsvárt Dr. Hintz György gyógyszer-tárában.

„ „

Szebenben: Dr. Kayser G. A. gyógyszer-tárában.

(268)

(11—12)

BALÁZS BOLDIZSÁR BUNDA-BAKTÁRA.

A TANÁCSHÁZ MELLETT 3-dik szám.

A hol is mindennemű férfi és női utazó és városi BUNDÁK találhatnak jutányos árak mellett.

Valamint becses megrendelések pontos teljesítésére vállalkozik fennirt.

(275)

(3—24)

Nem kell többé csukamáj-olaj!

Jodirozott retek-szörp

GRIMAULT és TÁRSA, párisi gyógyszerészek, rue de la Feuillade 7. sz.

A párisi főköroda-orvosok bizonyítása szerint, a mely több egyetem mutatványában és kísérletében látható, e szörp legnagyobb sikerrel alkalmaztatik a csukamájolaj helyett, a melyet jóval felülmúlja. Gyógyít mellbetegségeket, skrofulát, vér vizkört, a bőr halvány-ságát és zsibbadását, étvágy-biányt, s vértisztítás által erősíti a szervezetet. Szóval a legjobb tisztítószér. Soha sem fogja el a beleket s a gyomort, mint a hamuszir és vas jod, s nagy sikerrel használtatik gyermekeknek is, a kik mirigyben szenvednek. Dr. Cazenave a párisi St. Louis kórháztól különösen ajánlja bőrbetegségeknél. Kapható az osztrákbircadom minden nevezetesebb gyógyszer-tárában.

(24)

(10—12)

Alólirt ön magán valamint betegek sok év folytán tapasztalta, melyezért fog orvos POPP J. G. ur „anatherin szájjvize“ nem csak a szájj kellemetlen szaga ellen; hanem a fogak tisztasága és ép fentartására is a legjobb szerül szolgál.

Bécs, július 4 én 1863.

SCHÄFFER ÁGOSTON lovag,
orvos-tudor, és a bécsi orvosi-kar tagja

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésben Kolozsvárt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyör, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban

k a p h a t ó:

Kolozsvári nagy Naptár

1865-dik évre.

Szerkesztette K. PAPP MIKLÓS.

Ára 1 frt o. ért.

Az Általános POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYV.

mint ez jelenleg Erdélyben érvényes; minden a legujabb időig megjelent és még hatályban levő utólagos rendeletekkel, felvilágosító és utasító jegyzetekkel ellátva.

Irta Hilibi HALLER KÁROLY, a kolozsvári kir. jogakademián az által. polg. törvénykönyv, váltó- és kereskedelmijog, csöndrendtartás és az általános bányatörv. h. tanára; az igazságügyi elmél. államvizsgálati bizottságnak tagja.

Első füzet. Egy füzet ára 1 frt 80 kr oszt. értékben.

Bekötési-táblák

Vörösmarty munkáihoz! 8 tábla, vörös, lila, és barna-vászonba, gyönyörű arany-nyomással. Ára 3 frt 60 kr.

50 nyitány.

a legelső Zeneszerzőktől.

Zongorára két kézre. Egykötetbe. Ára 3 frt.

Józsiika Miklós legujabb regénye.

Várt leány, varát nyer.

Történeti regény. 3 kötet 3 frt.

A TÁRSADALOM ALAPELVEI.

Irta Zádori János. Ára 2 frt.

Az erdélyi muzeumegylet évkönyvei

III-dik kötetének I-ső füzeté, 16 tábla könyomatu rajzzal.

Ára 2 frt 50 kr.

Vaterloo. Thiers M. A. után francziából fordítva. Ára 2 frt — kr.

Gazdasági Zseb-Naptár 1865-re. Szerkeszté Godolányi Antal.

Ára kemény kötésbe 1 frt 80 kr.

Orvosi napló, Magyarország gyakorló orvosai használatára 1865.

Ára kötve 1 frt 80 kr.

Kakas Márton és Bolond Miska egyesült humorisztikus Naptára 1865-re. Számos képpel. Ára — frt 80 kr.

REISCHER E. Jutenyésztés és gyapjuismeret, a juhbetegségek ismeretével és gyógyításmódjával. — frt 50 kr.

— Kereskedési növények művelése. Nevezetesen az olajmagu, fonalbeli, festő-, s egyéb gyáraknak való s fűszer-növények termesztése. Ára — frt 50 kr.

IZIDORA DALAIBÓL.

A kolozsvári jótékony nő-egylet javára. Ára 60 kr.

Diszkiadás 1 frt 60 kr.

Helység-névtár. Erdély (és a Par-medgyes Lajos. Egyházi ima-

tium) minden községének betűrendes könyv. Eredeti imák kötve 2 frt 64 kr.

névtára. Az 1854-diki s a visszaállított alkotmányos felosztás szerint, a — Eredeti egyházi beszédek.

posta-kerületek és hadfogadó-telepek, 1-ső füzet. 1 frt 42 kr.

valamint a lakosság számának a legujabb 2-dik füzet: 1 frt 42 kr.

népszámlálás szerinti kimutatásával. Uj folyam 1-ső füzet: vagy az összes

Összeállította GÁMÁN ZSIGMOND. Más- beszédek

sodik kiadás. Ára 80 kr. 3-dik füzeté. 1 frt 60 kr.

Utirajzok. Irta Zombori Gedő. 4-dik füzeté. 1 frt 60 kr.

I-ső kötet: Magyarország, Austria, — Eredeti halotti imák, előfor-

Morva és Csehország, Németország, dultni szokott alkalmak és esetekre.

Holland, Belgaföld, Angolország. 1 frt 6 kr.

II-k kötet: Francziaország, Schweiz, Uj német-magyar kereskedelmi

Savoya és schweitzzi határhegyek, Olasz- MŰ-SZÓTÁR. A könyvitel, váltó-

ország. A két kötet ára 2 frt. űzlet és levelezés körében. Ára köt-

„CARAFFA és az eperjesi vér- ve 70 kr.

törvényszék“ című történeti kor- Erdély nagyfejedelemség Hivatali tisz-

rajz a XVII. századból. Irta K. Papp ti névtára. Ára 2 frt o. ért.

Miklós. Két kötet. Ára 1 frt 80 kr. Szent történetek az ó és új szöve-

Szavalmányok növendék leányok szá- tségből bibliai mondatokkal szerkeszt-

mára. Összeállítá Réthi Lajos. Ára vetve. Iskolai használatra írta Turbuoz

80 kr. Ferencz, dézsi kiseddóv. A szö-

vegbe nyomott számos fametszetekkel.

Kemény kötésben 30 kr.